

“Beter werken door netwerken” is het motto van het Netwerk. Dat blijft voor mij ook in 2018 overeind. Want het onderling contact houden, elkaar informeren en zaken op elkaar afstemmen is belangrijker dan ooit. Er is namelijk veel gaande in het palliatieve werkveld. Landelijk (bv. het subsidieprogramma Palliantie), regionaal (denk aan de projecten van het Consortium PalZO) en lokaal (de PaTz-groepen) zijn er initiatieven en activiteiten. Deze zijn allemaal bedoeld om de zorg voor de mensen in de palliatieve fase nog beter te maken. Belangrijk blijft de zaken onderling goed af te stemmen, dubbelingen te voorkomen en hiaten te benoemen. Dat is voor mij het belang van netwerken (als werkwoord!).

Ik hoop ook voor 2018 op weer een fijne samenwerking en veel netwerken. Verder wens ik iedereen een hele goede en fijne kerst en het allerbeste voor 2018!

Ans Blom, Netwerkcoördinator.

leestips / inspiratie

HANDTEKENINGACTIE TEGEN EUTHANASIE IN DE PSYCHIATRIE

De psychiaters Bram Bakker en Esther van Fenema zijn een actie gestart om handtekeningen te verzamelen van psychiaters die ook ‘bezorgd zijn over het huidige euthanasiebeleid’. [Lees verder](#).

VERPLEEGKUNDIGEN: TRANSMURALE **nursing** PALLIATIEVE ZORG KAN BETER

Verpleegkundigen zien het belang van transmurale samenwerking in de palliatieve zorg, maar vinden dat daarin het nodige te verbeteren is. Verbeterpunten liggen op het vlak van structureel overleg, de overdracht en het gebruik van instrumenten en methodes. [Lees verder](#).

7e NATIONAAL CONGRES PALLIATIEVE ZORG

Van 7 tot en met 9 november 2018 vindt het 7e Nationaal Congres Palliatieve Zorg plaats in Lunteren. Wil je een sessie verzorgen tijdens dit bijzondere congres? Laat het weten aan de organisatie. [Lees hier](#) meer over het congres.

PALLIATIEVE ZORG BIJ KINDEREN

Op palliatieve zorg voor kinderen rust een taboe. Daardoor wordt die hulp voor kinderen met een ongeneeslijke ziekte soms erg laat ingeschakeld. Dat zegt arts-onderzoeker Charissa Jagt, die aan de UvA promoveerde op een onderzoek naar palliatieve zorg bij kinderen. Elk jaar overlijden er in Nederland ±1200 kinderen aan een ongeneeslijke aandoening. Al deze kinderen komen in aanmerking voor palliatieve zorg. “Palliatief is een heel beladen woord, zowel bij ouders als bij zorgverleners”, legt ze uit. “Ouders associëren het met de boodschap dat hun kind doodgaat, terwijl bij langdurige ziekte de palliatieve zorg jarenlang naast de reguliere behandeling kan bestaan.” Meer info over palliatieve zorg bij kinderen: [Stichting Pal](#).

THEATERVOORSTELLING ‘OVEREIND’

Theatergroep BINT komt met de voorstelling ‘Overeind’. De voorstelling laat zien hoe het kan zijn als je een langere periode intensief voor iemand zorgt. De voorstelling maakt de dilemma’s en zorgen waar mantelzorgers mee te maken krijgen voelbaar. De voorstelling is gemaakt op basis van ervaringsverhalen van mantelzorgers. Interesse in ‘Overeind’ voor uw organisatie? [Hier vindt u meer informatie](#).

nieuws uit het netwerk

PROJECT VAN START: *Vroegtijdige signalering palliatieve patiënt door wijkverpleegkundigen*

Het projectplan is goedgekeurd door de betrokken bestuurders, en is inmiddels al van start gegaan. Het projectplan is opgesteld in samenspraak met wijkverpleegkundigen en gespecialiseerde verpleegkundigen en verpleegkundig specialisten van de grootste thuiszorgorganisaties in het netwerk: STMG, STMR, Sensire en TGG. Het richt zich niet alleen op de implementatie van de surprise-question ‘*Zou u verbaasd zijn als deze cliënt binnen nu en één jaar overlijdt?*’, maar juist ook op wat de wijkverpleegkundige na deze signalering kan doen. Daarvoor wordt een handleiding opgesteld. Later kunnen de andere thuiszorgorganisaties – verbonden aan het netwerk – hier ook mee aan de slag.

UNIEKE SAMENWERKING VOOR REALISATIE VAN DE MEDISCHE ZORG IN HOSPICE ROZENHEUVEL

Voor de medische zorg vallen de cliënten van hospice Rozenheuvel m.i.v. 2 januari 2018, onder de medische eindverantwoordelijkheid van de huisartsen te Velp.

Daarbij worden verpleegkundig specialisten van Thuiszorg Groot Gelre en Rijnstate ingezet om de cliënt transmurale te begeleiden.

Het doel daarbij is dat het ‘cliëntverhaal’ behouden blijft en niet steeds opnieuw verteld hoeft te worden: de verpleegkundig specialist blijft betrokken bij de zorg van de cliënt in het hospice en is te consulteren door de betrokken huisarts en het verpleegkundig team. Deze invulling loopt vooruit op het transmurale project van de 1 ½ lijnszorg, wat eerder aan het Netwerk is aangeboden.

STROOMSCHEMA PATIËNT MET HARTFALEN

In regio Tiel is er een zorgpad beschreven voor patiënten met hartfalen. U vindt het stroomschema [hier](#).

TERUGBLIK BIJENKOMST BREED NETWERK

Tijdens de bijeenkomst van het Brede Netwerk eind november is een eerste aanzet gedaan voor een regionaal palliatief zorgpad. De belangrijkste thema’s opgehaald en een werkgroep gaat met de verdere invulling aan de slag. [Bekijk hier](#) de presentatie terug.

leestips / inspiratie (vervolg)

ONDERZOEK NAAR ZORG RONDOM LEVENSEINDE EN DOOD OP VERZOEK

Eva Bolt promoveerde op 2 november aan de VU Amsterdam, faculteit geneeskunde. Van haar proefschrift *Passende zorg in de laatste levensfase en levensbeëindiging op verzoek* maakte zij een [animatie](#). In 10 minuten presenteert zij haar onderzoek, de conclusies en de aanbevelingen.

AFSCHEIDSWIJZER 2018

De nieuwe Afscheidswijzer zal in mei/juni 2018 worden uitgebracht. De uitgave van de nieuwe Afscheidswijzer gids gaat gepaard met de organisatie van een regionaal Zorg- en Afscheidsevent en de uitgave van een special (krant) 160.000 exemplaren in de regio Arnhem. [Kijk hier](#) voor meer informatie.

Het regionaal Zorg- en Afscheidsevent wordt gehouden op zondag 27 mei 2018 op het terrein van het Nederlands Openluchtmuseum. Tijdens het event worden zo een 500 tot 750 (los van de reguliere) bezoekers verwacht die zich kunnen oriënteren op de mogelijkheden en keuzes die verschillende organisaties. In Nijmegen was de start van hun editie van de Afscheidswijzer met het vernieuwde concept een succes.

agenda

JANUARI

- 12: Transmurale werkgroep verpleegkundigen palliatieve zorg
- 16: [Café Doodgewoon](#) (door D3rde Verdieping)
- 19: [Café Doodgewoon](#) (door D3rde Verdieping)
- 29: Bestuursvergadering

FEBRUARI

- 06: Transmurale casuïstiekbespreking Rijnstate
- 22: Transmurale casuïstiekbespreking de Liemers

Klik [hier](#) om de volledige jaaragenda 2017 in te zien. Meer info: ansblom@stmr.nl

nieuws uit het netwerk (vervolg)

GOED NIEUWS PALZO!

Er is bericht van ZonMw dat er twee onderzoeksaanvragen door PalZo, gehonoreerd zijn. Het project EMPATIE is na de aanvankelijke afwijzing (tegen het advies in) opnieuw (herzien) ingediend en ook gehonoreerd!!

De ontwikkeling van een Proactief Palliatief Zorgprotocol voor de 1^e lijn, is het onderwerp van het andere gehonoreerde project. Het project is gericht op de realisatie van een door wijk-verpleegkundigen en huisarts samen uit te voeren zorgplanning thuis, waarbij de gespecialiseerde wijkverpleegkundigen een centrale rol innemen. De projectleiding ligt bij RadboudUMC, afdeling Pijn en Palliatieve Geneeskunde, olv Kris Vissers.

Verder hebben sommige al gereageerd op de oproep van het project HOPEVOL. Ook dit project wordt door ZonMw gesubsidieerd. Initiatiefnemer en projectleider is het consortium palliatieve zorg in Midden Nederland "Septet". Enkele hospices uit onze regio gaan participeren in dit mooie project. [Lees meer.](#)

CAFÉ DOODGEWOON

D3rde Verdieping (v/h Stadspastoraat Arnhem) organiseert komende januari tweemaal een Café Doodgewoon in Rozet (Arnhem). Dit met het doel te praten en ervaringen met elkaar te delen rondom sterven, dood en rouw.

De eerste 2 cafés zijn op dinsdag 16 januari om 19:30 uur, en vrijdag 19 januari om 14:00 uur, bij D3rde Verdieping (3.09) in Rozet. Graag vooraf aanmelden (zie ook: programma voorjaar 2018) op de website www.d3rdeverdieping.nl.

